SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCIV. No. 211. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 3, 1987 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 3-го ЛИСТОПАДА 1987 Ч. 211. РІК XCIV.

Д. Гординська-Каранович перевибрана президентом УМІ

Ню Йорк (Т.Б.). — У неділю, 27-го вересня ц.р., відбувся тут в домівці УМІ, при 136 Друга авеню, Загальний з'їзд учителів Українського Музичного Інституту.

З'їзд відкрила Дарія Каранович молитвою і просила однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять Марти Тарнавської, видатного педагога з Дітройту ,яка ще минулого року брала активну участь у всіх нарадах з'їзду. Таїса Богданська прочитала глибокого змістом, останнього листа М. Тарнавської, в якому вона, знаючи діягнозу своєї недуги, поздоровляла всіх музик і закликала триматися разом і продовжувати працю в УМІ.

Дальшими нарадами з'їзду проводив Рафаїл Венке. Присутні вислухали звіти Президії і поодиноких відділів, над якими розгорнулась оживлена дискусія, бо кожний відділ має свої специфічні умовини і проблеми.

Після перерви, о год. 2:30 учасники з'їзду заслухали дві доповіді. Роман Савицький говорив про „Проєкт Василя Барвінського", а саме, що в 1988 році буде сторіччя з дня народження композитора, пяніста-педагога, довголітнього директора Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові і треба це сторіччя достойно відсвяткувати. Р. Савицький представив плян молодого піяніста з Мюнхену Міхаеля Ґріля, який є близьким приятелем родини Полюїв (дружина Василя Барвінського була з роду Полюй), що зацікавився творчістю Барвінського і працює тепер над двома більшими циклічними творами, а саме „Сюїтою" і „Сонатою". М. Ґріль плянує награти ці твори на пластинці, з чим пов'язані великі кошти. Також плянує згаданий піяніст дати ряд концертів з творами Барвінського у всіх більших містах Америки і Канади. Перша пластинка Ґріля з „Мініятурами" і „Прелюдіями" Барвінського вже розійшлися. Р. Савицький розказав про пророблені старання для здійснення проєкту ,а Т. Богданська радо віддала 100 примірників недавно випущеної платівки зі сонатами Бетговена щоб допомогти зреалізувати так важливі почини. Для всіх учасників З'їзду постать В. Барвінського дуже дорога, тому майже кожний ділився своїми спогадами. Д. Гординська-Каранович вчилася в Барвінського від малої дівчинки до завершення концертового курсу після якого вона виїхала на студіїл до Відня. Піяністка згадувала, що лекції з Барвінським були дуже творчі, цікаві, захоплюючі, а коли вона одного разу виконала його твір, він з признанням сказав: „Я не знав, що це таке гарне". Р. Савицький пригадав, що це власне Д. Каранович зараз після смерти композитора дала ряд концертів в Америці виключно з його творами. Було це в 1963 році.

Д. Гординська-Каранович

Стефанія Нагірна слухала гри Барвінського ще в Празі, Анастазія Жилава пригадувала, як Барвінський прийняв її до праці в Музичному Інституті, хоч вона була переслідувана польською владою. Т. Богданська була присутня (малою дівчинкою 1936 року) на лекції у проф. Савицького, коли ввійшов директор Барвінський і відмовлявся від святкувань його п'ятдесятиріччя. Проф. Савицький переконував що все є вже підготовлене. Т. Богданська з особливим пієтизмом згадує директора В. Барвінського, бо це був довголітній учитель її покійної мами.

Друга доповідь була Т. Богданської про технічний процес награння пластинки. Прелеґентка поділилася своїми переживаннями в Ар-Сі-Ей студії під час награвання її двох пластинок: з українськими творами і романтиками (1983 рік) і сонатами Бетговена — недавно.

Цілий з'їзд проходив в приємній товариській атмосфері, на який завітали теж гості: Мирослава Ласовська з Дітройту, Софія Недільська, Лідія Крушельницька, та приїхала з Філядельфії Евгенія Курилович-Чапельська довголітня вчителька УМІ в Ню Йорку.

На пропозицію А. Жилавої перевибрано Управу на 1987-88 рік: Дарія Каранович — президент, Рафаїл Венке — віцепрезидент, Марія Мацькевич — секретар і

(Закінчення на стор. 4)

ЗАКЛИК
СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ В СПРАВІ НАШИХ БІЖЕНЦІВ

Останніми часами дійшла до нас тривожн вістка — про долю біля 180 українських біженців, які перебувають в Західній Европі. Вони дальше живуть у таборах для втікачів, дехто з них навіть довгі місяці.

Їм грозить небезпека, що уряди країн, де вони перебувають, стримають всяку поміч, а їх відставлять до країн звідки їм вдалося вирватися.

Українські еміграційні бюра, які діють по країнах наших поселень, роблять великі зусилля, щоб переселити тих нових еміґрантів до своїх країн. Але вони самі не можуть це зробити, їм треба помочі всіх нас.

Президія СКВУ звертається до української громади в цілій діяспорі з проханням помогти нашим втікачам в Европі. В першу чергу просимо людей з Австралії, ЗСА, Великої Британії й Канади, щоб спонзорували. Закликаємо теж усіх підтримати працею і фінансами українські установи, які займаються еміграційними справами і поміччю втікачам. Робім це сьогодні, бо завтра може бути запізно.

В усіх справах, зв'язаних із спонзоруванням або фінансовою поміччю, звертайтеся до ваших українських еміґраційних установ, до центральних надбудов або прямо до нашого бюра на адресу: World Congress of Free Ukrainians, 2118 A. Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1M8.

Ми надіємось, що ціла українська громада у вільному світі допоможе нашим еміґраційним бюрам сповнити їхнє нелегке завдання — уможливити новим українським втікачам жити і працювати вільно для України разом з нами.

Президія СКВУ

У Відні відбулася українсько-польська зустріч

Відень, Австрія (ОПУС). — В часі свого перебування на Віденській конференції Голова Уряду УНР проф. Ярослав Рудницький зустрівся з представником польського екзильного уряду А. Бальком.

В часі зустрічі обговорено справу спільного меморандуму проти чергової конференції щодо людських прав у Москві, яку запропонував А. Кашлов, голова совєтської делеґації у Відні.

Крім цього обговорено ряд справ із актуальних українсько-польських взаємин, намічено плян Представництва ДЦ УНР у Австрії та дальшої співпраці Урядів УНР і РП. Зустріч пройшла в приязному настрою й ще раз підтвердила потребу українсько-польської співпраці проти большевицької Москви.

Український науковець критикує неправильну клясифікацію

Торонто, Онтаріо. — „Чи справді вірмени є росіянами? " — під таким наголовком появилася недавно праця професора Павла Р. Маґочого, керівника Катедри Українознавчих Студій при Торонтонському університеті. Ця праця була надрукована в напів-офіційному американському квартальнику „Ґовернмент публікейшен рів'ю". Вона являє собою подібну аналізу перепису населення ЗСА з особливим наголосом на неправильну клясифікацію в звітах американського статистичного бюра різних етнічних груп.

Хоча до цього часу появилося багато критичних завваг відносно неправильної клясифікації деяких етнічних груп у звітах статистичного бюра, праця проф. А. Маґочого є першою вичерпною студією клясифікації всіх европейських і совєтських категорій (які репрезентують 88.8 відсотка відповідачів), яка не тільки критикує дотеперішню клясифікацію, але й рівночасно подає конкретні пропозиції, як підходити до цього питання при переписі населення в 1990 році.

Саме тепер статистичне бюро докладно розглядає працю проф. Маґочого. Вона вже в лютому цього року була темою дискусії, яку спонзорував Крайовий центр для міських етнічних справ Вашінґтону, а в червні ц.р. подібну дискусію над цим проєктом перевело в Оттаві статистичне бюро Канади, яка матиме подібні проблеми під час майбутнього перепису населення в 1990 році.

Праця проф. Маґочого була розіслана усім конґресменам ЗСА та понад тисячу спеціялістам з ділянки етнічних студій. Декан Американських Еміґраційних Студій Гарвардського університету, Оскар Гандлін, та президент Балч Інституту Етнічних Студій у Філядельфії, М. Марк Столярік, приєдналися до багатьох тих, які піддержують „сильно обґрунтовану працю", в надії, що „ці суґґестії будуть успішно примінені в 1990 році".

„Чи справді вірмени є росіянами? або як Статистичне Бюро ЗСА клясифікує етнічні групи" появилося друком в „Ґовернмент Публікейшен Рев'ю", том 14 (1987), ст. 133-168. Цю працю можна замовити через видавця, Перґамон Джурнал лімітед, або вислати 3. дол. (на оплату поштових видатків) до: Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto, 100 St. George Street, Toronto, Canada. M5S 1A1.

В ОТТАВІ ВІДКРИТО ІНФОРМАЦІЙНЕ БЮРО КУК

Оттава (С. Яворський). — Річна конференція, пов'язана з відкриттям Інформаційного Бюра Комітету Українців Канади, вібулася в Оттаві в днях 9-11-го жовтня ц.р. На конференцію з'їхалися делеґати з усіх провінцій Канади, включно з членами провінційних рад, відпоручниками місцевих відділів і репрезентантами крайових складових організацій КУК. Конференція відбулась у престижевому готелі Шато Льоріє, а програма цієї конференції включала кілька панельних дискусій на актуальні теми, як також програмові доповіді під час пленарних сесій, обідів і під час святочної вечері в суботу, 10-го жовтня.

Панельні дискусії розглядали проблеми зв'язків із засобами масової комунікації (модератор — Іван Роздільський, доповідачі: Степан Андрусяк і Михайло Боцюрків); проблеми зв'язків з урядом (модератор — Орест Рудзік, доповідачі: посол Андрій Вітер та Ігор Брода); проблеми збирання фондів (модератор — Мирон Павловський, доповідачі: Рассел Бартон і Джовн Гупл.

На пленарних сесіях доповідачами були: голова Комітету Канади д-р Дмитро Ціпивник, який говорив про Інформаційне Бюро в Оттаві, Олена Глібович — про святкування Тисячоліття Хрищення України, та Мирон Спольський — про століття поселення українців у Канаді. Під час двох обідів і вечері доповідали: Іван Григорович про зміни до кримінального кодексу та актів іміґрації і громадянства, Валентина Курилів — про потребу поручителів українським втікачам до Канади і Андрю Кардозо, який говорив про справи пов'язані з потребами етнокультурних груп у Канаді. Усі доповіді були солідно приготовані і дискусії над ними були речеві. Вони заслуговують на опублікування.

Під час вечері в суботу, 10-го жовтня, д-р Д Ціпивник, разом з головою Шевченківської Фундації д-ром Сергієм Радчуком вручили Шевченківські Медалі членам комітету, який випродукував фільм про голод в Україні п. н. „Жнива розпачу". Медалі отримали: проф. Василь Янішевський, проф. Юрій Даревич, проф. Всеволод Ісаїв, полк. Василь Кирилюк, д-р Петро Смильський, адвокат Богдан Онищук, д-р Остап Винницький і продуценти фільму Славко Новицький і Юрій Луговий.

Серед основніших моментів конференції варто згадати доповідь посла А. Вітра, в якій він дав признання управі КУК, а особливо його президентові, за зорганізування зустрічі з прем'єром Канади Браєном Малруні. Ця зустріч відбулася 22-го вересня ц.р. і на ній українська делеґація, під проводом д-ра Д. Ціпивника та з участю П. Закарова, І. Григоровича, О. Рудзіка, Л. Мелоского, В. Вербенюка і Б. Кравченка, представила урядові Канади свої домагання і побажання в добре приготованому і діловому меморандумі. Документ порушував справи нового закону про нацистських воєнних злочинців; справи фінансової допомоги українським культурним і суспільним проєктам; справу канадської закордонної політики; справу призначувань українців до державних інституцій і комісій (включно з канадським се-

(Закінчення на стор. 4)

Віцепрезидент Куби спростовує совєтську критику

Москва. — Американська газета „Вашінґтон Таймс", покликаючись на інформацію пресового агентства Ройтерс, написала, що віцепрезидент Куби Карльос Родріґез не вдовольняючись критикою совєтської газети кубинської економіки, надіслав до совєтського тижневика „Новоє Время" листа написаного в подразненому тоні з обвинуваченням Владіслава Чіркова, який написав довшу аналітичну статтю про неґативні явища в кубинській економіці і про деякі аспекти кубинського „соціялізму", взірець якого, як каже Чірков, це „мішанина капіталістично-соціялістичного господарювання".

К. Родріґез пише, що Чіркова можна сміливо порівняти до американських політологів, які пишуть про занепад кубинської економіки. Закордонні спостерігачі кажуть, що стаття Чіркова в совєтському виданні появилась якраз тоді, як Родріґез був в Москві і брав участь в нарадах країн совєтського бльоку економічної симодопомоги і тому дипломати зробили з цього висновок, що Москва не дуже задоволена тим, як Куба використовує більйонову допомогу Совєтського Союзу, призначену не тільки для піднесення рівня кубинської економіки, але також для поширення впливів комунізму в Латинській Америці.

Незадоволення кубинською тактикою видно також з інших статтей совєтських авторів, радіо і телевізійних коментарів, які в останньому часі були передані з нагоди 20-річчя розстрілу колишнього близького співробітника Фіделя Кастра, Ернеста Че Ґевари, який збирався поширити революцію на цілу Південну Америку і перетворити її в сателітів Москви. У зв'язку з критикою політики Че Ґевари, совєти дозволили своїм політичним коментаторам піддати гострішій критиці теперішніх кубинських керівників, починаючи з їхньої недолугости в економіці.

В. Чірков виразно і недвозначно натякає, що, наприклад, СССР й інші соціялістичні країни купують в Куби тростниковий цукор, нікелеву руду і цитрусові овочі по зумисно підвищених цінах, знаючи, що кубинська внутрішня і зовнішня заборгованість досягнула астрономічних сум. Він пригадав при тому, що виплата заборгування для соціялістичних країн з кожним роком збільшується і на прохання кубинського уряду реченець виплати пересувається з року на рік без підвищення відсотків, але з цього факту кубинський уряд і відповідальні за економіку особи не зробили жадних потішаючих висновків.

Західні політичні й економічні спостерігачі передбачають, що у випадку позитивного полагодження справи в Нікараґуа і взагалі в Центральній Америці, згідно з підписаним договором у Ґватемалі, Куба може втратити мільйони долярів совєтської допомоги, бо тоді „революційна" діяльність Ф. Кастра буде значно обмежена. Москва не врахувала одного фактору, а саме, що „революції" перед порогом З'єднаних Стейтів Америки робити не можна, — кажуть спостерігачі.

ЗУСТРІЧ НА ВЕРШИНАХ ВІДБУДЕТЬСЯ 7-ГО ГРУДНЯ

Вашінґтон. — Виступаючи у п'ятницю, 30-го жовтня на пресовій конференції у Білому Домі, президент Роналд Реґен у присутности державного секретаря Джорджа Шулца і совєтського міністра закордонних справ Едуарда Шеварднадзе повідомив, що генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов прибуде у Вашінгтон 7-го грудня і проведе у З'єднаних Стейтах Америки три дні.

Вважають, що Президент і генеральний секретар підпишуть договір про ліквідацію ракет середнього засягу і обговорять інші справи, включаючи можливе зменшення стратегічних озброєнь, проблему прав людини і реґіональні конфлікти.

Перебування М. Ґорбачова у ЗСА обмежиться Вашінгтоном і заміською резиденцією Президента в Кемп Дейвиді. Р. Реґен заявив, що хотів би показати гостеві Америку і провести з ним День Подяки на каліфорнійському ранчо у Санта Барбарі, однак напружений графік совєтського лідера виключає таку можливість. „Можливо, ми будемо мати іншу можливість", — сказав Президент, нагадавши, що розмова про таку поїздку йшла на нараді у Женеві.

Московський кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Билл Келлер, покликуючись на розмови зі совєтськими офіційними особами, пише, що короткочасність перебування Ґорбачова в ЗСА пояснюється міркуванням безпеки, а також небажанням совєтського керівництва спряти зростанню престижу Реґена всередині країни.

„Американська сторона цілком помилково вважає, що Ґорбачову нарада на вершинах потрібна більше, ніж Реґенові, — заявив один з помічників генерального секретаря. — Це не так. Поїздка Ґорбачова перш за все на руку президентові". Келлер вважає, що його інформант мав на увазі внутрішні труднощі, що їх переживає Адміністрація — становище на біржі і провал кандидатури Роберта Борка на пост члена Верховного Суду.

Совєтські офіційні особи висловили також побоювання за безпеку Ґорбачова в тому випадку, якщо він рішиться на довше перебування у ЗСА. Келлер нагадує, що в 1959 році Нікіта Хрущов перебував в Америці 13 днів, відвідав за той час Ню Йорк, Голливуд, сільськогосподарську фарму у стейті Айова і металюрґічну фабрику у Пітсбурзі. Уже в 1973 році, коли в ЗСА перебував Леонід Брежнєв, ситуація цілком змінилася. Брежнєв переїжджав або на військовому гелікоптері, або в броньованому авті з великою охороною.

Інший інформант Келлера назвав дві причини, згідно з якими Ґорбачов змушений обмежити свою візиту трьома днями. „Поперше, — сказав він, — нас турбує доступність зброї в Америці. Тут можна купити все, що завгодно, включаючи ракети „Стінгер". Подруге, ніхто не хоче ризикувати життям людини, від якої стільки залежить. Правду кажучи, мало що змінилося б, якщо б вбили Хрущова чи Брежнєва..."

За іронією долі приїзд Ґорбачова у Вашінгтон співпадає з 26-ою річницею нападу японської фльоти і авіяції на американську базу в Перл Гарборі. „Чи не зв'язуєте ви ці дві події?" запитала Президента одна з репортерок.

„Я навіть не думав про це під час розмови з міністром, — відповів Реґен. — Я вважаю, однак, цілком знаменним, що день Перл Гарбору стане віднині і днем початку шляху до загального миру і роззброєння".

У СВІТІ

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ЗСА одобрив і переслав до Конґресу для затвердження плян продажу американської модерної зброї для Савдійської Арабії на загальну суму один більйон Долярів. Це вже другий, нібито компромісовий проєкт, бо раніше Білий Дім збирався продати тій країні зброю на майже півтора більйона долярів. Багато законодавців однал дали до зрозуміння представникам Білого Дому й Пентаґону, що проєкт не буде затверджений. Очевидно, справу продажу зброї для Савдійської Арабії бльокує Ізраїль й жидівське „лоббі" у Вашінгтоні і тому багато політичних спостерігачів не були заскочені становищем конґресменів і сенаторів. Велика більшість республіканців в обидвох палатах Конґресу переконані, що потрібно ще зустрічей конґресових лідерів з представниками Адміністрації і пропозиція буде потверджена, — каже лідер республіканської меншости в Сенаті Роберт Дол.

У БЕЙРУТІ НЕВІДОМІ ТЕРОРИСТИ відкрили вогонь і вбили двох французьких громадян, які робили закупи в західній частині міста. Дві особи були вбиті на місці, а третя була тільки поранена. Усі три були в цивільному одязі, хоч належать до французької армійської частини, яка охороняє французьку амбасаду в Бейруті. Речники амбасади назвали вбивство „жорстоким актом терору, звернутим проти Франції".

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ справ Греції призналося, що албанський громадянин, перекладач у колишнього диктатора Албанії Енвера Годжі, попросив політичного азилю в Греції і уряд погодився розглянути його прохання. Еліяс Болкаш прибув на Мальту разом з футбольною албанською дружиною і там попросив Греції про політичний азиль. Грецькі представники заявили, що Болкаш є свояком високого партійного керівника Албанії. Йому сповнилося тільки 29 років і він свобідно говорить англійською і французькою мовами.

ШВЕДСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ голосами 153 до 116 одобрив відділення Церкви від держави. Починаючи з 1-го червня 1991 року усі народини і смертні випадки будуть реєструватися громадянськими управліннями, а не церковними чинниками, як дотепер. Першу пропозицію про відділення Церкви від держави було внесено до шведського парляменту 60 років тому, але вона ніколи не отримувала більшости і не стала законом. 92 відсотки шведів зараховують себе до віруючих, але число тих, які реґулярно відвідують храми Божі постійно спадає. Як відомо, Швеція нараховує 8.3 міл. населення.

МІНІСТЕР ОБОРОНИ Ізраїля, виступаючи на пресовій конференції в Єрусалимі, піддав сильній критиці політику З'єднаних Стейтів Америки, зокрема в Перській затоці і на Близькому Сході взагалі. Їцак Рабін заявив, що Совєтський Союз залишився єдиною великодержавою, яка може вести переговори з обома воюючими державами у Перській затоці, тобто з Іраком і Іраном. ЗСА натомість опреділили себе по одній стороні, а це, на його думку, погана політика держави такого розміру як Америка. Коментуючи виступ Ї. Рабіна, кореспондент газети „Вашінґтон Пост" Ґлен Френкел написав, що ніколи перед тим особа такої ранґи як Рабін не критикували політику ЗСА в ірано-іракській війні. Виступ ізраїльського міністра виразно показує по чиїй стороні стоїть Ізраїль і тому не треба дивуватися, що частина американської зброї попадає через Ізраїль в руки прихильників аятолли Хомейні.

В АМЕРИЦІ

У МІСЦЕВОСТІ САРАСОТА на Фльориді, пенсіонований колишній військовий генерал Джеймс Дозієр, республіканець, проголосив свою кандидатуру до Палати Репрезентантів. Це той самий генерал якого в 1982 році були схопили італійські терористи у Вероні, Італія, та протримали його 45 днів.

ЗАСТУПНИК СЕКРЕТАРЯ Департаменту енергетики Джозеф Салґедо ствердив, що механізми безпеки в реакторах, які виробляють паливо для бомб не є такої доброї якости, як ті, що їх вживають у приватній індустрії. Він також заявив, що уряд президента Роналда Реґена в найскорішому часі зробить перші кроки в побудові нового і кращого реактора. У своїй реакції на звіт Крайової академії наук Салґадо сказав, що Департамент енергетики постарається зробити все що тільки зможе щоб виконати деякі рекомендації згаданого звіту.

ПРЕТЕНДЕНТИ НА президентську кандидатуру починають розгортати свою політичну кампанію, подаючи до публічного відома свої пляни. Кандидат-демократ сенатор Пол Саймон каже, що робить перебудову політики Рузвельта із збалянсованим бюджетом та поширенням крайових і льокальних програм. Інший претендент-демократ Джессі Джексон отримав публічну підтримку від мейора Нюарку, також негра. Клич Джексона — „нова надія та нова візія для кращої Америки".

РЕЧНИКИ НЮДЖЕРЗЬКОЇ Спортової та виставової комісії заявляють, що матимуть проблему з ідеєю побудови бейзболового стадіону поблизу спортового комплексу у Медовлендс. Щоби розпочати цю будову потрібно референдум виборців на випущення 185-мільйонових бондів. Все ж таки ці самі урядники говорять, що вживуть всіх можливих засобів, щоб переконати виборців поставитись прихильно до того проєкту ,який підтримує губернатор Томас Кейн.

ЛІДЕРИ ДЕМОКРАТІВ І республіканців у Конґресі висловили стриманий оптимізм щодо переговорів у Білому Домі в справі зменшення дефіциту федерального бюджету на 1988 фінансовий рік. „Я думаю, ми знаємо, що тепер треба робити", — сказав лідер республіканців у Сенаті Роберт Дол. Лідер демократичної більшости в Сенаті Роберт Бирд попередив, щоб „від наради багато не чекали". „Коли чекають багато, то на випадок невдачі і розчарування більше", — сказав він. Метою наради є скоротити видатки у бюджеті на 1988 фінансовий рік на 23 більйони долярів. Як добитися цього? Демократи у Конґресі давно вимагають збільшити певні види податків. Президент Роналд Реґен довго відмовлявся піти на цей захід. Минулого тижня він дав зрозуміти, що згідний обговорити і справу про підвищення податків.

У КАЛІФОРНІЇ ВИКРИТА ще одна спроба незаконно продати Совєтському Союзові схеми надмодерних електронно-обчислювальних машин. Заарештований Фермонт Кевін і брати Іван та Стівен Батініки, яких обвинувачують у спробі продати Москві креслення „суперкомп'юторів"

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Дебати кандидатів

Процедура вибору американського президента найскладніша, найтрудніша і для загалу виборців найменш зрозуміла, коли прирівнювати її до президентських виборів у всіх інших демократичних країнах світу.

Крім президентських виборів є ще правибори, в ході яких „відпадають" кандидати, які переконуються, що не мають ніяких шансів перемоги. Кожний громадянин чи громадянка, кваліфіковані за своїм віком, може зголошувати свою кандидатуру. Але насправді кандидатом стає тільки той, кого схвалить конвенція обох головних партій. Це одна з двох позитивних сторінок американських виборів, що хоч існує в Америці кругло десяток політичних партій, у президентських виборах рішають тільки дві традиційні партії, Демократична і Республіканська, хоч теоретично може виграти і кандидат, який кандидуватиме, як „незалежний".

Найближчі вибори відбудуться за рік із гаком: Але вже тепер, на довше як рік часу, існує в країні передвиборча атмосфера, вже тепер зголошуються кандидати, вже тепер є прерізні калькуляції і комбінації пов'язані з виборами. І тільки в одній Америці кандидат на президента мусить розпоряджати мільйонами долярів на виборчу кампанію: оголошення на телевізійних екранах і на сторінках усіх часописів, на роз'їзди літаками по всій просторій країні, на тисячі телефонічних розмов. Тому в історії Америки безліч прикладів, що кандидат із смутком зголошував своє зречення, бо йому забракло фондів.

Одною доброю сторінкою американських президентських виборів є участь тільки двох партій, і другою позитивною сторінкою є публічні дебати кандидатів. Вони відбуваються і перед передвиборами і після призначення офіційних кандидатів партійними конвенціями. Таким чином мільйони сірих виборців можуть слухати кандидатів і виробляти собі думку про них на основі їхніх виступів та заяв. Таку прецікаву партійно-політичну дебату можна було слухати в минулу середу, 28-го жовтня 1987 року, на каналі „13" телевізора. Глядачі мали перед собою усіх шістьох кандидатів Республіканської партії. Були між ними діячі, які мають за собою довгу і поважну політичну кар'єру, були й діячі меншого формату, але не меншої амбіції і щирости у висловлюванні свого політичного кредо. Хоч усі вони члени одної партії — не всі погоджувалися у всіх справах. Особливо різниці виявилися у підході до доцільности нових податків, як засобу зрівноваження державного бюджету, у справі шукання нової оборонної протиракетної зброї та подекуди у справі конституційности рішення Верховного Суду про леґалізацію абортів. Але всі одностайно вбачали в СССР найгрізнішого ворога ЗСА і різнилися тільки щодо доцільности такої редукції атомової зброї, як про це тепер говориться.

Дебата стояла на подивугідному високому політичному і культурному рівні. Не дивниця: віцепрезидент Джордж Буш був колись директором Центральної Розвідчої Аґенції, був конґресменом, амбасадором в ОН, амбасадором у Китаї і має за собою сім років досвіду, як віцепрезидент. Сенатор Роберт Долл був головою сенатської більшости, тепер є головою сенатської меншости, першорядний промовець і людина дуже репрезентативна. Чотиризірковий генерал Александе Гейґ був шефом штабу Білого Дому за Ніксона, першим державним секретарем за Реґена, був головним командантом з'єднаних військ країн НАТО. Ця трійця домінувала. Колишній губернатор стейту Делевер Дю Поінт, колишній телевізійний проповідник Пет Робертсон і наймолодший з них, крайній консервативний конґресмен Джек Кемп не могли виявити того досвіду і знання та міжнародних контактів, що Буш чи Гейґ. Але приємно вражало, що не було в суперечках між ними ані нотки демагогії та що була глибина думки; елеґантні рамки тим дебатам надав модератор Вілліям Баклі, один із найкращих сучасних американських журналістів-колюмністів. Він запросив, як гостя з правом ставити запити колишнього голову Демократичної партії Роберта Штравса і це надало теж цілій конференції загальнодержавницького, а не партійного характеру.

Найбільші оплески численної авдиторії викликала заява Джорджа Буша: „Не штука критикувати Президента стоячи збоку, але бути президентом чи стояти біля нього і рішати важливі справи — це щось інше". Взагалі під час цієї дебати можна було ствердити, що всі ці кандидати на президента ЗСА від Республіканської партії — це поважні і добрі кандидати, яким Демократична партія покищо немає рівних, щоб їм протиставити.

Михайло Кучер

НАЦІОНАЛЬНІ РЕСПУБЛІКИ СССР — ПІВКОЛОНІЇ ЧИ КОЛОНІЇ МОСКВИ

Совєтський Союз — теоретично — федеральна держава, тоді як виглядає влада в національних республіках. Секретаріят має невелику владу, головну ролю відіграє Політбюро ЦК. Склад його досить великий. Туди входять всі секретарі ЦК, голова Ради Міністрів, голова Президії Верховної Ради і ще дехто з номенклятури. Тому бюро ЦК має командне становище.

Центральний Комітет має щоденні засідання, приймає рішення. Секретарі ЦК теж дають накази, мають охорону КҐБ, величезні помешкання, „дачі", (будинки за містом) персональні авта, окремий ресторан ЦК.

Місцева українська номенклятура, за малими винятками, не має доступу до московської номенклятури.

Що ж воно таке „національні республіки"? В теорії — це країна, яка „добровільно" увійшла у склад Совєтського Союзу і має право з нього вийти. Одначе Ленін вже давно пояснив, що „право вийти" з Совєтського Союзу — це одне, а доцільність такого кроку — зовсім щось інше. Тому „право на вихід" — це ще одна фікція у СССР, яка вважається державною зрадою.

Закон СССР нічого не говорить про процедуру виходу із Союзу, але саму згадку карає як пропаґанду буржуазного націоналізму.

Важливе тут щось інше — чи національні республіки в СССР є національними державами зі своїми урядами, чи вони колонії із місцевою колоніяльною адміністрацією?

Якщо взяти історичне походження, то середньо азійські і кавказькі республіки СССР — це колонії. Їх завоювала Москва в епоху колонізації. Завоювання Сибіру із винищенням місцевого населення та Кавказу — це етапи утворення російської колоніяльної держави. Росія не мала заморських володінь, тому після Першої світової війни не розсипалася і СССР затримала всі колонії царської Росії.

Прибалтійські республіки — це результат воєнної окупації. Історично Україна і Білорусь не були колоніями. Тому 12 з 15 союзних республік СССР в минулому колонії, або завойовані території.

Питання треба поставити інакше — чи теперішні номінально національні республіки залишаються колоніями. Справа тут не зовсім проста, а для чужинців незрозуміла. Зовні в республіках не видно звичайних ознак колонії. Москалі — жителі національних республік — не мають жадних видимих привілеїв. Вони національні меншини, їх часто ненавидить місцеве населення. Цю ненависть треба маскувати, бо Москва заступиться за росіянина. Але життя росіян у національних республіках, без огляду на матеріяльні привілеї, не зовсім приємне.

З другого боку в національних республіках виразне пануюче становище росіян. Вони займають командні становища в національних республіках. Звичайно, другий секретар ЦК росіянин, але не місцевий. Буває, що Москва призначає росіянина і першим секретарем ЦК республіки. Решта республіканських секретарів — місцеві, але при кожному є московський опікун. Як правило, росіянин, завжди є головою КҐБ республіки.

Воєнне командування республіки московське. Українська номенклятура в республіці — це змосковщені українці із жінками московками. Всі вони з Вищої партійної школи, або з Академії суспільних наук при ЗК КПСС. Вони півмоскалі, або українці без української „половини".

Є думка, що національні республіки — це півколонії. Такий термін уживає Москва щодо залежних від Заходу країн Третього світу. А де вони „залежні країни"? Натомість у т. зв. республіках розміщені війська метрополії. Газети, журнали і книги видаються двома мовами і є інші познаки колоніяльної залежности їх. Хоч у той сам час в національних республіках, в основному, править національна номенклятура, а московська номенклятура нечисленна, однак з великою владою. Московська номенклятура в національних республіках часто-густо не має національної свідомости: її цікавить тільки влада. Тому говорити про „радянський народ" як нове історичне явище не можна.

Совєтські національні республіки часто мають розвинену індустрію, національні ансамблі пісні і танку. Їм дозволено досхочу танцювати, вишивати, мати „національну кухню" — не більше. Шкільництво в національних республіках звичайно цілком змосковщене і провадиться совєтизація, себто позбавлення людини в національних республіках всіх національних характеристик, без знання рідної історії насамперед.

Степан Сялик

Неспокійна осінь у Гантері

Цієї осени в жовтні у наші гантерські Карпати несподівано завітала сніговія-буря. Такої заметілі восени тутешні жителі не пам'ятають...

Снігу через нічку випало на дві стопи взвиш. Дерева ще в розгарі золотистого листя — обліплені снігом — своїм тягарем поламали гілля, а то й цілі стовбури вкрили землю. Грубезний клен під тягарем снігу лежав повалений на землі, наче велетенська потвора...

Під лісом, де шіпка і де джерело на воду, так вітер із снігом перебив дах, що шіпки ледь не притолочило. Багато шкоди тут у горах Гантеру наробила ця буря. Люди не мали світла, огрівання у хатах не працювало, води не було... Вийти з хати було неможливо, бо надворі намело снігу вище колін, а поламані гілля, а то й цілі дерева лежали повалені серед дороги — вони й перервали електричні телефонічні дроти. Щоб перейти ці перепони — неможливо. Ще й до того всюди було сіро і темінь... Та й Божого світу годі побачити, бо сніг сипав і сипав... У хаті — холод — 45 ступенів Фарангейта, а надворі 30 ступенів... Холодільник замовк. Найгірше ночувати. Свічка коптіла та й не давала багато світла. Приходилося спати в светрі, вкриватися коцами...

І... раптом, який чудовий ранок виходить нам назустріч! Усе довкілля наче у чудовій казці... Тихо, безгамірно... Буря затихла, все вкрила глибоким снігом. Наші красуні-смереки стоять, наче піраміди... Покалічені стовбурі просвічують, наче білими ранами... Сніжок блищить начебто брилянтами, а поломане гілля звисає із високих стовбурів; вони, немов спрацьовані бабусині руки опадають додолу... Увесь вигляд нагадує гарматню канонаду у наших Карпатах 1914 року...

Полонин і гір не видно... Дивна тиша наповняє довкілля. Ніякого життя, все наче вимерло... Телефон не працює, повалене гілля перервало дроти... Навіть запитати судів — чи живі вони — неможливо, бо з хати й не вийти... Добре хоч, що радіо на батерійки працює — це єдиний зв'язок і новини зі світу.

• • •

Поволі життя у наших горах вертається і все починає оживати. Всюди рух-метушня... Кожний працює, старається хоч трохи привести своє довкілля до давнього вигляду. Люди стягають поламане гілля, оглядають шкоди, очищують подвір'я, праця йде...

Гантер оживає. Наша ріка Прут, що була глибоко, вкрита пушистим снігом, пробиває собі віконце і споглядає у небесні простори. Прут, як завжди, все чомусь спішиться, все чомусь біжить і втікає, щоб не спізнитись. Уже можна почути між звалищами скель його тихий шепіт, його тиху молитву подяки Творцеві.

От таку то несподіванку принесла нам цьогорічна неспокійна осінь... Сталося диво: у тепле ще від сонця золоте осіннє листя привіялася снігами і вітром зима.

Андрій Бук

ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД

I.

Економічний ріст країни продовжується. Загальна народна продукція на кінець літа, головно в серпні 2.5 відс., до кінця року, — як подають урядові чинники, — зросте до трьох відсотків. Безробіття без змін (5.9 відс., в Ню Йорку — 4.3 відс., Ню Джерзі 3.9 відс., п'ятий місяць спадає), 114 мільйонів працюючих, 85,000 нових місць праці, запотребування на робітника зростає далі. Заробітні платні зросли на 0.2 відс. — річно 3.6 відсотка, в пересічі 9 дол. на годину. Робітники працюють по 60 годин тижнево, а учні і студенти на не постійній базі, на двох роботах. Індекс економічних показників збільшився на 0.6 відс. (сьомий місяць підряд). Комерційний сектор подає, що консумпційні ціни зросли на 0.5 відс. (Ню Йорк — 0.9 відс.), а на фабричні тверді продукти впали на 1.7 відс. через оборону (перший раз від січня). Впали ціни на авта і зменшилася продаж авт. В пересічі ціни на американські авта цього року зросли на 4.9 віс., а на імпортовані 24 відс., в той час, як американський автомобільний робітник заробляє в пересічі 25 дол на годину, а японський — дванадцять, а робітники — кореанський і з Тайвану — 3.5 дол. Ціни на нові моделі американських авт зростуть на три відс., так що будучність автомобільної індустрії добра.

Зросли ціни на доми на 0.6 відс., — за однородинний дім треба заплатити в пересічі 170,000 дол., а будова домів впала на 1.5 відс. — збудовано 1.1 мільйона нових домів, найменше за останні три роки, через високі мортґеджові відсотки (10.5 — нині 11 відс. — найвищі за останні три роки), тому зменшилася продукція будівельних матеріялів на 9 відс., а замовлення на 25 відс. Впали ціни на харчі на 1.3 відс. (попередні місяці зростали), а зросла продаж фабричних виробів на 1.4 відс. (найбільше за останніх сім місяців) і інвентурні запаси на 0.5 відс. Особисті доходи збільшилися на 0.5 відс., видатки на 1.5 відс. Четвертий місяць підряд американські обивателі три рази більше видаткують, як заробляють. Індустрія зросла на 0.3 відс., дрібна продаж на 1. 3 відс., а гуртові ціни на 1.1 відс. Інфляція зросла на 0.4 відс. — сьогодні 5.8 відс. і конструкційні видатки на 1.6 відсотка, а ціни на оливу впали на 1.25 відс. Доходи підприємств зросли на 4.3 відсотка, головно через збільшений експорт (17.9 відс.), що вплинуло на зменшення державного дефіциту (163 більйони дол.), одначе замало зменшився торговельний дефіцитовий балянс — в серпні 15.1 більйона дол. — сподівалися 14 більйонів дол. (в липні 16.5 більйона дол.), що було однією з п'ятьох неоправданих причин рекордового спаду біржі (19-го жовтня — „чорний понеділок") 502 пунктів, вперше за сто років історії нюйоркської біржі, за якою захиталися біржі цілого світу. Біржові експерти і аналітики не признають жодної з тих причин: ні державного і торговельного дефіцитів, ні спаду доляра чи інфляції ні можливости рецесії, якої на овиді нема, а гістерії і нервам, що личить касинові і ракетерії, а не інвестиції, доказом чого є, що біржа дальше звишкує і стабілізується, за два дні відзискала знову 50 відс., бо економіка країни сильна. Фабрики, головно мануфактура, працюють 80 відс. напруги, що є найвище за останніх три роки. Достава грошей на ринок 5.4 більйона долярів.

Ціни на нафтові продукти захиталися через зростаюче напруження у Перській затоці, яке поступово зростає з дня на день. Ірак останньо посилено бомбить іранські рафінерії і оливні танкери, а Іран у відплату бомбить іракські міста, включно до столиці Баґдаду і вбиває цивільне населення, а ракетами (американської продукції — певно дістали від афганських і анґольських повстанців (з човнів атакує танкери з кувейтською нафтою, дотепер ушкодив поверх 30 нафтоналивних суден і убив поверх 150 моряків. Конвоювання кораблями і вертольотами кувайтських нафтоналивних суден посилюється. На водах Перської затоки роїться від кораблів: 46 американських з літаконосцем, 23 Совєтського Союзу, 14 японських, по 10 Італії і Венесуелі, по два Бельгії і Голляндії, крім того багато виловлювачів мін і вертольотів. ЗСА заключили з Кувайтом дворічний договір конвоювати одинадцять нафтоналивних танкерів), випередивши СССР, який в квітні хотів конвоювати під знаменем серпа і молота три кувайтські нафтоналивні танкери, щоби слідами ще царської Росії стати ногою у Перській затоці (коштом 500 мільйонів дол., що дасть Кувайтові більйон дол. доходу.

Щоби змусити Іран до перемир'я (одноголосне рішення Ради безпеки) і зменшити напружену ситуацію у Перській затоці ЗСА запропонували накласти ембарґо на доставу зброї до Ірану. СССР і Китай радять вичекати. ЗСА одноголосним рішенням Сенату зірвав торговельні зносини з Іраном (біля 300 мільйонів дол. річно — головно нафти і текстилів) і купує нафту деінде. Останньо Іранська ракета (китайського виробу) на кувейтських водах ушкодила американський танкер, 18 ранених між ними американський капітан корабля. У відплату ЗСА знищили три іранські плятформи (без жертв у людях), Іран змісця зареаґував відплатою. Як скінчиться конфлікт у Перській затоці, за яким весь світ слідкує з великою напругою, час покаже. Тепер Іран дістає зброю від 18-ти держав, а Ірак від — сімох.

Закінчення буде.

Наталія Лівицька-Холодна

Сім літер

(уривок)

IУ

В яких Ти піснях і молитвах,
якими згадками бриниш?
Чи й досі в минулого зливах
душею бентежно тремтиш?

Чи й досі ще в серці могутнім
ховаєш бойовищ луну.
чи може повірила в будні,
щоб казку забути страшну?

Яка Ти тепер, чи стражданням
душа Твоя повниться вщерть?
Чи віриш іще у повстання,
що зломить побідницю смерть?

Чи знов, неохайна і бідна,
забула про помсту і гнів?
О земле, обіцяна, рідна,
які в тобі сплять ще пісні?

У

В хаосі звуків, барв і ліній,
в туманних вуличних огнях
ми загубили обрій синій
і до мети своєї шлях.
І серце стомлене тривожно
надхненням давнім не тремтить,
і на устах німих побожно
святе ім'я не забринить.
Лише тоді, як синім оком
з-за хмар подивиться весна,
зідханням дужим і глибоким
душа схвилюється до дна.
І дальній обрій знов покаже
забутий шлях у далечінь,
і на нерідне небо ляже
знайомим сміхом рідна синь.
І буде Прага, наче Київ,
у сяйві сонящнім ясна,
і дзвони рідної Софії
докотить хвилями луна.

Іроїда Лебідь-Винницька

З ПОДОРОЖНЬОГО ЗАПИСНИКА

I.

Їдемо на Далекий Схід. Поїздку нашу спричинило запрошення, від Металюрґічного центру в Пекінг-Бейжінґ для мого мужа дати серію викладів з ділянки аґльомерації в університетах й індустрійних центрах Китаю. Пляноємо нашу поїздку так, щоб по дорозі до Китаю зупинитися в Кореї та в Гонґ-Конґу, а в поворотній дорозі відвідати Японію і взяти участь у Світовому Конґресі хемічних інженерів в Токіо. Роблю постанову записувати всі враження та спостереження відразу, а не після повороту додому.

Моє перше враження про Китай затямилось мені тоді, коли я пішла до китайського консуляту в Торонто по візу. Урядовець запитався чи я маю „папір з печаткою". На мою відповідь „так", — він приязно усміхнувся і справно полагодив усі формальності. В той час мені нагадалося оповідання „Печатка" Антоненка-Давидовича. — Печатка, яка її велика сила в країнах комуністичного режиму!? — Цікаво, скільки ще паралель можна буде навести?

Неділя 31-го серпня 1986.

Їдемо до теперішнього Бейжінґу, а колишнього Пекіну. Входимо на літак китайської літакової фірми „СААС". Вражають нас зимні, як мумії лиця офіціянток. — Який контраст творять вони з привітними, життєралісними корейками, що з ними ми розпрощалися, висідаючи з корейського літака в Сеулі.

Над самим Бейжінґом попадаємо в бурю. Літак не може приземлитися. Летимо до аеропорту в Тіянжіні і щойно по двох годинах вертаємося і приземлюємося в Бейжінґу.

Зустрічає нас професор Джоу, його асистент докторант Цю і шофер. Поміж зливний дощ всідаємо в університетське авто і їдемо на Бейжінський університет металюрґійної технології.

Університет цей відносно новий, заснований він у 1952 році. П'ять років тому збудовано тут окремий будинок для чужоземних гостей, в якому і ми будемо перебувати — їдемо туди. Перше враження погане: стіни брудні, підлога цементова; загальне враження нехлюйности і цілковитий брак будь-якої естетики. Зчасом довідуємося, що ми дуже добре попали, бо в нас і охолоджуюча система і каналізація справна, а могло бути гірше.

Професор Джоу вручає пропозицію пляну нашого перебування. Для мого мужа кожного ранку, на протязі наступних п'ятьох днів семінари, на які будуть учащати професори й аспіранти університету, а також запрошені гості з індустрії. В пополудневі і вечірні години — оглядини Бейжінґу та товариські зустрічі. Для мене є ще додаткова ранішня програма.

Понеділок 1-го вересня

За сніданком зустрічаємо професора Лу з МекМастер університету в Гамілтоні. Він сам канадський-китаєць, приїхав сюди наладнати виміну студентів між канадським МекМастер університетом, а китайським Бейжінським університетом металюрґічної технології. Отримуємо деякі корисні поради-пояснення з точки бачення людини, що знає і Китай і Канаду.

По сніданку ідемо з проф. Джоу оглядати університет. Тут навчається 5,000 студентів. Сьогодні особливий день, початок осіннього семестру. З усіх сторін їдуть на роверах студенти: одні тягнуть валізи зі своїми речами, інші збиті з дощок скрині — куфри, а більшість везе клунки перев'язані шнурками. Довідуємося, що всі студенти живуть у студентських гуртожиток по п'ять в кімнаті. Наука і приміщення є для студентів безплатні; купують лиш в студентській харчівні їжу. Бачимо як поспішають зі своїми бляшками студенти до їдальні, інші вже виходять і по дорозі їдять патичками риж.

Усі студенти є самітні. Одружуватися в часі студій заборонено урядом. Міністерство освіти розприділює студентів по університетах, студенти не мають жодного власного вибору. Також по закінченню студій уряд призначує місце праці і тут знову студент не має вибору. Під час першого року студій всі студенти так хлопці як і дівчата, переходять обов'язковий військовий вишкіл, який триває від 10-ох до 13-ох тижнів.

Переходимо попри будинки, в яких живуть професори з родинами. Це п'ятиповерхові обдерті апартаменти, з вікон яких сушиться білизна, де-не-де стирчить телевізійна антена і стоїть вазонок з квітами. Біля будинку росте хабаззя і стоять ряди роверів. Професори авт не мають, а так, як і студенти їздять роверами, — пояснює нам проф. Джоу.

Після вчорашнього дощу дороги повні води і болота; обходимо, переступаємо, щоб не заболотитися.

Оглядаємо лябораторії, апаратуру, компютори; це все в дуже початкових стадіях розвитку.

Знайомимось із професором Янгом. Він в 1950 роках студіював у Дніпропетровську. На згадку про Україну й українців його лице прояснюється: — Чудові люди, теплі, щирі; а який прекрасний український степ — каже проф. Янг і починає співати: „Рідна мати моя",-а ми підтягуємо за ним.

Обходимо ще раз університецькі будинки, робимо декілька знимок і сповненні дивних вражень повертаємося до нашого приміщення.

За обідом зустрічаємо групу студентів зі Західньої Німеччини, яка приїхала сюди на п'ятитижневий курс китайської мови.

По полудні мій муж зустрічається вперше зі своїми слухачами, а я записую перші враження про Китай.

Закінчення буде.

РЕПРЕЗЕНТАНТКИ УКРАЇНСЬКИХ ПЕРІОДИКІВ, ЯКІ ЗМАГАТИМУТЬСЯ ЗА ЗВАННЯ КРАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ НА 15-му БАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ В СУБОТУ, 7-го ЛИСТОПАДА Ц. Р., В ШЕРАТОН-ТАРА ГОТЕЛІ У ПАРСІППАНІ, Н. Дж.

Ніна Марія Марк
„СВОБОДА"

Проживає у Форрест Гілл, Мд. 17 років. Відзначаюча учениця С. Мілтон Врайт середньої школи в Бел Ейр, Мд. Пластунка, грає на флейті в шкільній оркестрі. Її зацікавлення — фортепіян, писання оповідань і віршів, а з ділянки спорту — теніс, лещатарство і біг на далеку віддаль.

Ескорт: Петро Клим з Статен Айленду, Н.Й.

Андрея Катерина Марк
„УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК"

Проживає у Форрест Гілл, Мд. 17 років. Відзначаюча учениця С. Мілтон Врайт середньої школи в Бел Ейр, Мд. Пластунка, грає на клярнеті у шкільній оркестрі. Її зацікавлення — фортепіян, балет і фотографія, а з ділянки спорту — теніс, лещатарство і відбиванка.

Ескорт: Данило Слоневський з Чарлстону, Півд. Каролайна.

Мая Попель
„ВЕСЕЛКА"

Проживає в Ґрінвіллі, Дел. 8 років. Учениця третьої кляси народної школи Товер Гілл. Вчиться балету, а її спортові зацікавлення це плавання, теніс і гімнастика.

Ескорт: Марко Македо з Шорт Гіллс, Н.Дж.

Арета Тритяк
„ГОТУЙСЬ"

Проживає в Мейплвуді, Н.Дж. 11 років. Учениця народної школи в Мейплвуді. Пластунка-новачка, членка Українського Музичного Інституту, де вчиться гри на фортепіяні. Її зацікавлення це — їзда на конях, малювання та писання казок.

Ескорт: брат Яремій Тритяк.

Ярослава Анна Дупляк
„НАРОДНА ВОЛЯ"

Проживає в Каміллюсі, Н.Й. 18 років. Учениця Вест Дженессі середньої школи. Пластунка, в майбутньому збирається студіювати біологію. Її зацікавлення — танок, журналістика і моделювання.

Ескорт: Богдан Іскало, студент Рочестерського університету.

Марта Христина Перфецька
„ЮНАК"

Проживає в Ґленсайді, Па. 18 років. Студентка славістичного відділу Ля-Салл університету. Пластунка-виховниця, членка Українського Студентського Клюбу. Її зацікавлення — малярство, здобула першу і другу нагороди на виставці. Грає на фортепіяні. Спорт — лещатарство.

Ескорт: Олесь Ґной, студент медичного факультету Ратґерс університету.

Рената Пясецька
„НАШЕ ЖИТТЯ"

Проживає в Іст Нортпорті, Н.Й. 19 років. Студентка педагогіки Ст. Джанс університету, членка Українського Студентського Клюбу цього ж університету. Вчителька школи українознавства. Пластунка-виховниця. Її зацікавлення — це спів, а в спорті — лещатарство, мандрівка і біг.

Ескорт: Тарас Певний, студент медичного факультету Нюйоркського університету.

Андрея Барановська
„НАШ ГОЛОС"

Проживає у Вест Гартфорді, Конн. 17 років. Учениця середньої школи ім. Конарда. Пластунка. Її зацікавлення — це музика, балет, мистецтво та журналістика, а у спорті — теніс, кошівка, лещатарство та табірництво.

Ескорт: Христофор Бак-сер, студент архітектури в Пратт інституті.

Христя Ґілберт
„ЛИС МИКИТА"

Проживає у Фльориді та Ню Джерзі. 22 роки. Студентка Ґласборо університету, де студіює журналістику. Пластунка, а засяг її зацікавлення включає музику, зокрема спів, теніс.

Ескорт:

Лілея Адріянна Козіцька
„АМЕРИКА"

Проживає у Бетлегемі, Па. 18 років. Учениця середньої школи Моравіян, а в плянах має студії медицини. Пластунка — її окремі заінтересування це фортепіян, малярство та журналістика. Вона є головною редакторкою шкільної газети. Спорт — теніс та лещатарство.

Ескорт: Марко Мазуркевич, студент Єйлського університету.

Роксоляна Кузьмак
„МЕДИЧНІ ВІСТІ"

Проживає в Савт Оранджт Н. Дж. 18 років. Учениця середньої школи Академії св. Єлисавети, з плянами в майбутньому студіювати міжнародну торгівлю і право, як також її україністику. Пластунка-виховниця, цікавиться мистецтвом, а зокрема малярством, отримала нагороди, також заінтересована в журналістиці та грі на гітарі. Спорт — лещатарство і плавання.

Ескорт: Ярополк Кульчицький, студент психології в Ратґерському університеті.

Ірина Китаста
„БАНДУРА"

Проживає в Лівонії, Миш. 21 рік. Студентка Мишиґенського університету, де студіює літературу і педагогіку. Належить до молодечої організації ОДУМ, товариства Українських Бандуристів та Студентського Клюбу. Спеціяльне зацікавлення — це гра на бандурі, чого навчає й інших.

Ескорт: Андрій Смик з Дітройту, студент історичного факультету.

Леся Павленко
„УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ"

Проживає в Едісоні, Н. Дж. 17 років. Учениця середньої школи ім. Джана Стівенса. Член української молодечої організації ОДУМ, а її зацікавлення спрямовані на мистецтво, фортепіян і бандуру, народні танці та театр.

Ескорт: Тарас Федоренко з Ню Джерзі, студент компюторства.

Тамара Тершаковець
„СУЧАСНІСТЬ"

Проживає в Ню Йорку. 18 років. Студентка Барнард коледжу, де студіює соціологію та мови. Пластунка, членка Українського Студентського Клюбу при Колюмбійському університеті. Її зацікавлення — читання і музика, а в спорті — лещатарство водне і снігове.

Лія Котис
„ШЛЯХ"

Проживає в Міллбирні, Н.Дж. 19 років. Студентка Родайлендської школи рисунку у відділі внутрішньої архітектури. Пластунка і учителька мистецтва. Цікавиться музикою, мистецтвом, ручними роботами, читанням і подорожуванням. Її спортове замилування — лещатарство.

Олена Олещук
„УКРАЇНСЬКЕ ПРАВОСЛАВНЕ СЛОВО"

Проживає в Пассейку, Н.Дж. 23 роки. Належить до СУМ, співає в церковному хорі ім. М. Лисенка, є членом танцювального гуртка. Закінчила студії дантистичної гігієни. Її зацікавлення — писання писанок.

Ескорт: Іван Ленчук.

Наталка Панчак
„ГУЦУЛЬЩИНА"

Проживає у Пенсокен, Н.Дж. 19 років. Студентка Ратґерського університету, де студіює журналістику та англійське. Пластунка, членка танцювальної групи „Черемош" і Українського Студентського Клюбу. Зацікавлена грою на цимбалах і гітарі, а також подорожуванням.

Ескорт: Маркіян Ковалюк з Монтреалю, де студіює спортову медицину.

ЛІВІЙСЬКИЙ ДИКТАТОР Муаммар Каддафі надумався, 42 роки після закінчення Другої світової війни, що Італія повинна заплатити Лівії репарації за своє колоніяльне володіння над Лівією. Якщо Італія відмовиться від цього, то він Каддафі не гарантує, що його земляки візьмуть цю справу „у свої руки", щоби добитися своїх прав. Цю свою погрозу полк. М. Каддафі повторив на зустрічі з італійськими журналістами, яка відбулася минулого тижня в його палаті в Тріполі. Він при тому заявив, що репарації повинні бути сплачені Італією до кінця цього року, в інакшому вапидку, він не хоче брати на себе відповідальности за перебування в Лівії італійських громадян, які одного дня можуть стати закладниками його земляків.

КОМУНІСТИЧНІ ПАРТИЗАНИ у Філіппінах взяли на себе повну відповідальність за вбивство трьох американців. Невідомий осібняк потелефонував до одного пресового агентства і заявив, що трьох американців вбили „вояки бриґади ім. Алекса Бонкая". Так називають себе комуністичні терористи, діючі в Манілі. Цей же самий осібняк підкреслив, що раніше від куль цих же „вояків" загинули сім американців і не треба виключати, що вони гинутимуть і в майбутньому, бо їм немає місця на чужій території. Перебуваючий тепер у Філіппінах застпник державного секретаря ЗСА Майкл Армакост заявив, що тероризм комуністів не зупинить ЗСА у продовженні допомоги для теперішнього уряду президента Коразон Акіно.

Почуємо нового композитора — В. Кікту

З преси вже знаємо, що у неділю, 8-го листопада ц.р., відбудеться надзвичайний концерт. Його приготовляє Товариство української опери Канади з Канадським українським оперним хором. Ці два товариства концертом відзначатимуть 1000-ліття християнства в Україні.

Концерт надзвичайний тим, що матиме три прем'єри: світову прем'єру твору Юрія Фіяли „Концерт-Кантата" та дві канадські — Дмитра Бортнянського „Концерт для струнної оркестри з арфою, фортепіяном і фаготом" та „Фрески св. Софії" Валерія Кікти — концерт для арфи і струнної оркестри.

Слухаючи „Фрески св. Софії", ми матимемо нагоду познайомитися з композитором та музикою сучасної України. Валерій Кікта є ще молодим композитором. Народився в 1941 році в селі Володимирівка Донецької області. Свою музичну освіту почав у хоровому училищі, вчився у багатьох музик, також у Станислава Людкевича. Людкевич, композитор і музиколог, мав на свого студента не тільки великий вплив, а й формував його естетичні погляди та мистецький смак. В. Кікта свідомий, що в довголітньому знайомстві, науці та зустрічах Людкевич був для нього свого роду мистецьким провідником-дорадником. Він присвятив своєму учителеві багато творів. Наприклад його „Друга соната для фаготу з фортепіяном" має підзаголовок „Зелений промінь С. Людкевича". В „Романтичних варіяціях" для арфи Кікта використовує одну з музичних тем Людкевича. Людкевичеві він присвятив „Хоральну прелюдію" для чоловічого хору. Своєму вчителеві Кікта присвятив цикл статтей „П'ять слів про С. Людкевича".

Музичні критики кажуть, що Кікта вже має свій вироблений стиль. І хоч на Заході його музика мало відома, крім платівок, славна дрезденська державна капеля має у своєму репертуарі твір Кікти „Українські колядки, щедрівки та веснянки", про який критики пишуть, що його характеризує „блискучість оркестрування".

Валерій Кікта компонує симфонічну, балетну, хорову, камерну, інструментальну та вокальну музику. І хоч використовує сучасну техніку композиції, його твори є мелодійні, з цікавим ритмом та майстерною інструментацією. Одним з найпопулярніших інструментів Кікти є арфа. І саме для арфи і струнної оркестри є концерт „Фрески св. Софії". Твір написаний під впливом чудових середньовічних фресок собору св. Софії в Києві. Солісткою-арфісткою на концерт запрошена одна з найліпших арфісток Канади Джуді Ломан. Їй, між іншим, цей твір дуже сподобався.

Цікаво нам буде в Торонто познайомитися з новим композитором, почути його твір „Фрески св. Софії" на концерті 8-го листопада в Рой Томсон Голл. Композиція буде виконана із зоровими ефектами — показом фресок св. Софії. Диригує маестро Володимир Колесник. Цей концерт є під патронатом СФУЖО.

Оксана Бризгун-Соколик

ПІСЛЯ РОКІВ нагромаджування книжок та браку місця для їхнього приміщення, нюйоркська публічна бібліотека іде в підземелля. Більше як 84 милі полиць, на яких можна буде примістити 3.2 міл. книжок, буде побудовано під Брайант парком біля бібліотеки. Кошт цього проєкту біля 16 міл. дол. та п'ять мільйонів на відновлення самого парку. Цей видаток покриє міська скарбниця. Коли праця буде закінчена то бібліотека Ню Йорку матиме 6.2 міл. книжок на своїх полицях.

ВІЙСЬКОВА АКАДЕМІЯ у Вест Пойнті має нового команданта корпусу кадетів. Ним став перший в історії академії негр, генерал Фред А. Ґорден. Він є 61-им з черги командантом кадетів. Йому 47 років і він має за собою військову службу у В'єтнамі, як також в Пентагоні, а по фаху він офіцер-артилерист. Згадуючи свій військовий досвід він оповідає, що був єдиним негром у своїй клясі 1958 року, а всіх негрів на 2,500 кадетів було 11.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ЗСА видав недавно комунікат, в якому сказано, що совєтську Всесоюзну торгову палату очолює генерал-лейтенант КҐБ Євґеній Пітовранов, що приблизно третина з її 140 співробітників є кадровими працівниками КҐБ і військової розвідки (ҐРУ) і що вона займається систематично промисловим шпигунством проти Заходу. Комунікат оснований на даних Сі-Ай-Ей, але він не є секретним, хоч і розрахований на обмежене коло осіб. У п'ятницю, 23-го жовтня, Міхаіл Ґорбачов показав державному секретареві Джорджові Шулцові примірник комунікату, покреслений олівцем, і висловив незадоволення цим документом. Державний департамент обвинувачує СССР у систематичній фальсифікації квитів, в яких вказується, що куплене на Заході обладнання призначене для цивільних підприємств, хоч воно повністю надходить на військові фабрики.

ВІДОМИЙ ЮҐОСЛАВСЬКИЙ дисидент Мільован Джілас сказав в інтерв'ю кореспондентові Ассошієйтед Пресс, що обвинувачення Юґославії проти президента Австрії Курта Вальдгайма базується на документах, що їх надав у свій час Совєтський Союз юґославській комісії у справі розслідування військових злочинів. До того, як у 1954 році М. Джілас порвав з юґославським диктатором Тіто і його режимом, він був одним з провідних комуністичних лідерів країни. „Одержані документи, — сказав Джілас, — були вірогідними. Вони базувалися на фактах, що їх подали свідки. Документи були дійсними, непідробленими. Моє тодішнє становище дозволило мені ознайомитися з ними".

В Оттаві...

(Закінчення зі стор. 1)

натом) і, врешті справу постійного зв'язку між канадським урядом і Комітетом Українців Канади, як і щорічних зустрічей з прем'єрміністром федерального уряду. Немає сумніву, що у зв'язку з недалекими виборами до федерального парляменту, уряд не зможе цілковито зіґнорувати українських домагань. З іншого боку, з огляду на великий фінансовий дефіцит і тяжке економічне становище країни, невідомо чи уряд буде готовий дати ті фінансові ресурси, яких КУК очікує. Знаменним є те, що нарешті провід українців Канади висловив свої виразні домагання і застереження у безпосередній розмові з прем'єром Канади.

Іншим важливим моментом конференції була доповідь О. Глібович про пляни святкування Тисячоліття Хрищення України. О. Глібович очолює, з рамени КУК, комітет для всеканадського відзначення Тисячоліття християнства в Україні. Цей комітет приготовляє величаву програму святкування, одобрену проводом КУК, як також обома митрополитами Української Католицької і Української Греко-Православної Церков в Канаді. Це дуже позитивно, що владики рішили спільно, в екуменічному дусі, відзначити цю велику річницю.

Зворушливим був заклик В. Курилів, яка говорила від Канадської Української Іміграційної Служби, щоб допомогти рятувати українських втікачів в таборах Німеччини і Австрії. Їм загрожує примусова репатріяція до країн, з яких вони втекли. Д-р Ціпивник обіцяв зробити все можливе, щоб така поміч була подана на час.

В неділю, по полудні, після закінчення нарад конференції, відбулося урочисте відкриття Українського Інформаційного Бюра, яке очолюватиме молодий професіоналіст з Монтреалю, Андрій Глуховецький. На відкриття зібралося коло 150 делеґатів і гостей. Д-р Д. Ціпивник офіційно проголосив відкриття Бюра Комітету Українців Канади в Оттаві і представив присутнім А. Глуховецького як керівника цього бюра. Від уряду Канади промовляли: заступник спікера федеральної Палати Громад Стів Папроскі, який прочитав привіт від прем'єра Б. Малруні і посол А. Вітер, який передав привіт від міністра багатокультурности Дейвида Кромбі. Від міського уряду відкриття бюра вітала заступниця посадника міста Е. Голцман.

Відкриваючи бюро, д-р Ціпивник висловив жаль, що покійний сенатор Павло Юзик, який довгими роками старався про створення такого бюра в Оттаві, не міг бути присутнім на цьому відкритті. Голова КУК признав, що по суті канцелярія сен. Юзика роками виконувала ролю інформаційного бюра. Д-р Ціпивник покликав членів родини покійного сенатора і його наймолодша дочка, Віра Юзик-Стельмах, промовила до присутніх.

Не можна переоцінити важливости існування Бюра в столиці Канади. Дехто з делеґатів, під час дискусій над створенням бюра, слушно зауважив, що якби бюро існувало три-чотири роки тому, то хто знає чи Комісія Дешена була б взагалі створена, а якщо була б таки назначена, то мала б зовсім інший характер. Керівник бюра А. Глуховецький потребуватиме допомоги від усіх українців не лише в Оттаві, але і в цілій Канаді.

За зорганізування успішної конференції та відкриття бюра належить признання екзекутиві КУК, працівникам канцелярії КУК у Вінніпеґу, а особливо голові місцевого відділу КУК в Оттаві Лесі Гірняк, яка вложила багато праці у приготування конференції та яка успішно провадила декількома сесіями.

Д. Гординська...

(Закінчення зі стор. 1)

скарбник, Таїса Богданська — преса; Лідія Шавяк і Богдан Перфецький контрольна комісія.

З'їзд зробив кілька конкретних плянів на цей шкільний рік. Проголосив святкування 35-річчя УМІ концертами. Вже 21-го листопада відбудеться концерт алюмнів в залі Ашлі Леві при 1-ій авеню і 12-ій вулиці, в якому візьмуть участь: Марта Мачай, Олесь Кузишин, Орест Гарасимчук, Соня Шерег, Роман Шевчук, Вилл і Марта Аєрбе, Марія Волянська, Ляриса Маґун, Оксана Харук, і Михайло Невмержицький. В концерті 13-го грудня в цій же залі виступлять учителі Нюйоркського Відділу. Концерт визначних учнів відбудеться в травні у Філядельфії. Заплянована концерти теж в Нюарку-Ірвінґтоні.

Відрадним явищем є те, що в працю в УМІ включаються нові молоді сили, особливо в Ню Йорку співачка Тетяна Гринишин, Лорен Фултон, Соня Шерег Богданна Волянська, у Філядельфії — Леся Рудий і інші. В Ню Йорку прекрасно працює теж Батьківський комітет, — Оксана Луцька — голова, і Стефанія Нагірна — скарбник, і всі учасники з'їзду відспівали цим жінкам на закінчення „Многая літа".